

บทที่ 6

สรุปผลจากการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลจากการวิเคราะห์

ในการศึกษาถึงการปรับตัวของรายรับและรายจ่ายรัฐบาลต่อภาวะเงินเฟ้อในประเทศไทย ได้ใช้วิธีการประมาณค่าแบบ Three-Stage Least Squares เพื่อพิจารณาถึงการขาดดุลของรัฐบาลที่จะส่งผลต่อภาวะเงินเฟ้อผ่านทาง การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินอันเป็นผลมาจากการขาดดุลทางการขาดดุลทางการคลังของรัฐบาล ทั้งนี้ระบบสมการดังกล่าวจะมีลักษณะส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน (Two-Way Causality) และในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวนั้น ได้ใช้วิธีแบบ Partial Adjustment ซึ่งจะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ (Parameters) จากการประมาณค่าที่มีลักษณะ Biasedness แต่ Consistency ซึ่งหมายความว่าถ้าขนาดของตัวอย่าง (Sample Size) ที่ใช้ในการศึกษามีขนาดที่มากขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้เข้าใกล้ค่าจริงยิ่งขึ้นตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็มีขนาดของการศึกษาเท่ากับ 56 ตัวอย่าง ดังนั้นจึงมีลักษณะที่เป็น Large Sample Size จึงทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีความน่าเชื่อถือด้วย นอกจากนี้แล้วถึงแม้ว่าตัวแปรตามในช่วงที่แล้ว (Lag Dependent Variable) จะขึ้นอยู่กับค่าความคลาดเคลื่อนในช่วงที่แล้ว (Lag Error Term) ก็ตาม แต่ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อนในปัจจุบัน (Current Error Term) ดังนั้นจึงไม่เกิดปัญหา Autocorrelation จึงทำให้ตัวแปรตามในช่วงที่แล้วมีลักษณะที่เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และก็จะไม่มีความสัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อน ส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำมาใช้อ้างอิงในการศึกษาได้

การศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการปรับตัวของรายรับและรายจ่ายรัฐบาล ตลอดจนค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติ ทั้งรายรับและรายจ่ายรวมของรัฐบาลและแยกประเภทนั้น พบว่าในกรณีของประเทศไทยจะไม่เป็นไปตามสมมติฐานของ Aghevli และ Khan โดยจากการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2525-38 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายรับรัฐบาลต่อภาวะเงินเฟ้อมีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายจ่ายรัฐบาล โดย

ที่การปรับตัวทางด้านรายรับรัฐบาลต่อภาวะเงินเฟ้อจะใช้เวลาเพียง 7 เดือนเท่านั้น ในขณะที่รายจ่ายรัฐบาลกลับต้องให้ระยะเวลาถึง 3 ปี 4 เดือน พฤติกรรมการปรับตัวดังกล่าวเป็นผลมาจากการให้นโยบายควบคุมและรักษาระดับการใช้จ่ายของรัฐบาล ซึ่งก็คือการมีวินัยทางการคลังนั่นเอง โดยเป็นผลมาจากการเกิดวิกฤตการณ์เงินคงคลังขึ้นในสมัยของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในระหว่างปี พ.ศ.2523-24 ประกอบกับการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยก็อยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาโดยตลอดในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา จึงส่งผลให้เกิดการเกินดุลงบประมาณมาโดยตลอด อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติแล้ว จะพบว่าค่าความยืดหยุ่นของรายรับรัฐบาลมีค่าที่สูงกว่ารายจ่ายรัฐบาลอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากผลของการที่ภาคเอกชนที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศแทนที่ภาครัฐบาล โดยหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้มีการดำเนินนโยบาย Privatization รัฐวิสาหกิจ มีผลให้รัฐบาลไม่ต้องจัดงบประมาณไปช่วยเหลือรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุน จึงทำให้เป็นส่วนช่วยในการประหยัดงบประมาณ ถึงแม้ว่าในช่วงปี พ.ศ.2525-30 จะยังคงมีการขาดดุลงบประมาณแบบไม่ตั้งใจ (Unplanned Budget Deficit) อยู่ก็ตาม แต่ก็อาจจะกล่าวได้ว่าการขาดดุลดังกล่าวมีแนวโน้มที่ลดลง และด้วยความเข้มงวดทางด้านงบประมาณรายจ่ายได้มีส่วนช่วยให้ฐานะทางการคลังของไทยมีการเกินดุลขึ้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 เป็นต้นมา และเมื่อพิจารณาถึงสมการระดับราคาก็จะพบว่าในปัจจุบันประชาชนได้หันมาให้ความสำคัญกับการคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อเพิ่มมากขึ้น ในพฤติกรรมการตัดสินใจถือเงิน ซึ่งสะท้อนออกมาจากการปรับตัวของอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนที่มีค่าสูงมากตลอดจนเมื่อนำเอาผลกระทบทางด้านต้นทุนมาวิเคราะห์หาค่าสำคัญที่มีต่อระดับราคาพร้อมๆ กับผลทางด้านอุปสงค์นั้น จะพบว่าอัตราค่าจ้างขึ้นต่ำ และราคาน้ำมัน มีผลต่อระดับราคา แต่ไม่มากนัก อันเป็นผลจากการขึ้นอัตราค่าจ้างขึ้นต่ำอยู่เสมอๆ ในขณะที่ราคาน้ำมันก็มีการปรับลดราคาลงเป็นอย่างมากอันเนื่องมาจากภาวะน้ำมันล้นตลาด ส่วนปริมาณเงินในความหมายแคบ (M1) ถึงแม้ว่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับราคาในทิศทางที่เป็นลบ แต่ก็มีความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง และผลทางด้านอุปสงค์ก็ส่งผลต่อระดับราคามากกว่าผลทางด้านต้นทุนด้วย และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางด้านปริมาณเงินอันมีส่วนสำคัญในการกำหนดภาวะเงินเฟ้อ กลับพบว่าการขาดดุลทางการคลังของรัฐบาลจะไม่ทำให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้นมากนัก และกลับพบว่าการเพิ่มของปริมาณเงินจะมาจาก การเปลี่ยนแปลงในเงินสดสำรองระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงในสินเชื่อที่ธนาคารกลางให้กับธนาคารพาณิชย์ และปริมาณของฐานเงินในช่วงก่อนเป็นหลัก เนื่องจากตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 เป็นต้นมารัฐบาลได้หันมาใช้นโยบายการคลังสมดุล จึงทำให้ปริมาณเงิน

ในระบบเศรษฐกิจลดลง ดังนั้นปริมาณเงินจึงมีการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้แรงกดดันต่อระดับราคามีไม่มากนัก

สำหรับผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงรายรับและรายจ่ายรัฐบาลแยกประเภท พบว่าในกรณีของรายจ่ายรัฐบาลที่แยกตามลักษณะเศรษฐกิจคือ รายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุนนั้น รายจ่ายประจำจะมีการปรับตัวที่รวดเร็วกว่ารายจ่ายลงทุนมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพความเป็นจริงที่รายจ่ายประจำนั้นมีขนาดที่ใหญ่กว่ารายจ่ายลงทุน โดยเป็นเงินเดือนและค่าจ้างเสียส่วนใหญ่ ในขณะที่ค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายลงทุนกลับมีค่าสูงกว่ารายจ่ายประจำเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากรายจ่ายลงทุนมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก และเมื่อพิจารณาจากรายจ่ายที่แยกประเภทตามลักษณะงาน ปรากฏว่ารายจ่ายที่มีการปรับตัวในเกณฑ์ที่สูงก็คือ รายจ่ายทางด้านป้องกันประเทศ ที่มีการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อมากที่สุด รองลงมาก็คือ รายจ่ายทางด้านบริการและบริการทั่วไป และรายจ่ายอื่นๆ ตามลำดับ โดยที่รายจ่ายทางด้านป้องกันประเทศมีค่าความยืดหยุ่นเพียง 0.511714 เท่านั้น จึงแสดงให้เห็นว่ารายจ่ายประเภทนี้ไม่ขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติมากนัก ส่วนรายจ่ายทางด้านบริหารและบริการทั่วไปมีค่าความยืดหยุ่นสูงกว่ารายจ่ายทางด้านป้องกันประเทศไม่มากนัก และโดยเฉพาะรายจ่ายอื่นๆกลับพบว่าไม่มีการตอบสนองต่อรายได้ประชาชาติเลย ส่วนรายจ่ายทางด้านเศรษฐกิจและรายจ่ายทางด้านสังคมนั้น รายจ่ายทางด้านสังคมมีการปรับตัวที่มากกว่ารายจ่ายทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของต้นทุนในการดำเนินงานเป็นอย่างมากเมื่อเผชิญกับภาวะเงินเฟ้อ แต่ถึงแม้ว่ารายจ่ายทางด้านเศรษฐกิจจะมีการปรับตัวต่ำกว่าก็จริง แต่กลับพบว่ามีความยืดหยุ่นมากกว่ารายจ่ายทางด้านสังคม ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจจึงมีการใช้จ่ายทางด้านสาธารณูปโภคอย่างต่อเนื่อง นโยบายของรัฐบาลจึงสะท้อนออกมาในรูปของการเปลี่ยนแปลงต่อรายได้ประชาชาติ ดังกล่าว

ส่วนทางด้านรายรับรัฐบาลแยกประเภท จะพบว่าภาษีทางตรงมีขนาดการปรับตัวสูงที่สุดและสูงกว่าภาษีทางอ้อมมาก ทั้งนี้เป็นผลมาจากความสามารถในการจัดเก็บภาษีที่มีหลายอัตรา โดยจะเห็นได้ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีค่าการปรับตัวที่สูงเช่นกันเมื่อเทียบกับภาษีเงินได้นิติบุคคล เนื่องจากภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่มีการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อ เนื่องจากการลงทุนในระยะหลังของกิจการนิติบุคคลมักจะเป็นการเก็งกำไรและเป็นการลงทุนในระยะยาวที่จะส่งผลให้เกิดต้นทุนจมนั้น ดังนั้นการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อในทันทีจึงเป็นไปได้ยาก จึงสรุปไม่ได้

ว่าส่งผลต่อภาษีทางตรงหรือไม่ และภาษีทางตรงก็มีขนาดของค่าความยืดหยุ่นสูง โดยค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจึงสูงเช่นกัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าภาษีทางตรงในปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญในฐานะเป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐบาล ส่วนภาษีทางอ้อมก็มีขนาดของค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่าภาษีทางตรง และมีค่ามากกว่า 1 เพียงเล็กน้อยเท่านั้นอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของรายรับภาษีดังกล่าว และที่สำคัญก็คือในบรรดาภาษีทางอ้อมนั้น เมื่อได้ทำการเปลี่ยนฐานภาษีให้เหมาะสมกับภาษีนั้นๆ แล้วจะพบว่าภาษีนำเข้ามีการปรับตัวที่สูงที่สุด รองลงมาคือภาษีการค้าและภาษีสรรพสามิต ทั้งนี้ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนจาก การเก็บภาษีการค้ามาเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มจนทำให้ภาษีการค้าลดลงก็ตาม แต่ขนาดของค่าความยืดหยุ่นของภาษีการค้ากลับสูงกว่า 1 จึงสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญเช่นกัน ส่วนภาษีนำเข้านั้นมีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่ามูลค่าการนำเข้า ทั้งนี้เป็นผลจากการยกเว้นภาษี วัตถุประสงค์ และเครื่องจักรบางชนิด เพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนจนทำให้มูลค่าการนำเข้าไม่สามารถสะท้อนถึงการเป็นฐานภาษีได้ดีนัก ในขณะที่ภาษีสรรพสามิตปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อไม่มากนัก เพราะฐานของภาษีชนิดนี้ก็คือการบริโภคของภาคเอกชน โดยสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าควบคุม เช่น สุรา บุหรี่ เป็นต้น ทำให้เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อก็จะมีผลกระทบต่อสินค้าเหล่านี้ลง รายได้จากภาษีชนิดนี้จึงลดลงไปด้วย แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าความยืดหยุ่นปรากฏว่ามีค่ามากกว่า 1 จึงสามารถชดเชยผลของการลดลงดังกล่าวได้ จากการที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีเนื่องจากสามารถจัดเก็บและคำนวณได้โดยตรง ส่วนภาษีอื่น ๆ มีขนาดของการปรับตัวต่ำที่สุด เนื่องจากเป็นภาษีที่เกี่ยวข้องกับ Royalty จึงทำให้ไม่ขึ้นอยู่กับเงินเฟ้อมากนัก ตลอดจนค่าความยืดหยุ่นก็ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนั้นภาษีอื่น ๆ จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ จึงเป็นการสนับสนุนผลการศึกษาดังกล่าว

จากการวิเคราะห์ถึงผลของภาวะเงินเฟ้อที่มีต่อรายรับและรายจ่ายรัฐบาล ทั้งรวมและแยกประเภทตลอดจนการพิจารณาถึงค่าความยืดหยุ่นด้วยนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของรายรับและรายจ่ายแยกประเภทที่มีต่อรายรับและรายจ่ายรวมรัฐบาล ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายงบประมาณตามสภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้นๆ ได้ โดยจะได้เสนอในส่วนของข้อเสนอแนะต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ผลที่ได้ทำการศึกษาทั้งหมด จะพบว่า การปรับตัวของรายรับรัฐบาลมีความรวดเร็วกว่าการปรับตัวของรายจ่ายรัฐบาลเมื่อต้องเผชิญกับภาวะเงินเฟ้อ ประกอบ

กับค่าความยืดหยุ่นของรายรับต่อรายได้ประชาชาติยังคงมีขนาดที่สูงกว่ารายจ่ายด้วย จึงทำให้ในปี พ.ศ.2531-38 ฐานะทางการคลังของไทยมีการเกินดุลมาโดยตลอด ถึงแม้ว่าในช่วงก่อนหน้านี้อาจยังคงมีการขาดดุลอยู่ก็ตาม แต่ก็น่าจะช่วยส่งผลให้มีการเกินดุลขึ้นได้ในภายหลัง อันเนื่องมาจากการมีวินัยทางการคลัง โดยการควบคุมการใช้จ่ายของรัฐบาลเองส่วนหนึ่งและการฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจไทยอีกส่วนหนึ่ง จึงก่อให้เกิดผลดังกล่าว ทั้งนี้สิ่งที่น่าจะได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมก็คือ ควรที่จะแบ่งการวิเคราะห์ถึงการปรับตัวของรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลต่อภาวะเงินเฟ้อออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรก ระหว่างปี พ.ศ.2525-30 อันเป็นช่วงที่ยังมีการขาดดุลอยู่ และช่วงที่ 2 ก็คือ ระหว่างปี พ.ศ.2531-38 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเกินดุลนั้น ว่ามีการปรับตัวในลักษณะที่สอดคล้องกับการมีวินัยทางการคลังหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ในส่วนของการศึกษาในวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของแบบจำลองที่ Aghevi และ Khan ได้เสนอไว้ โดยการใส่ค่าตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) เพื่อลดความผันผวนของฤดูกาล (Seasonal) เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของกระบวนการงบประมาณของไทย ตลอดจนให้มีลักษณะที่เหมาะสมกับข้อมูลด้วย และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่น่าจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมก็คือ นอกจากจะทำการศึกษาขนาดของการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อแล้ว ควรที่จะหาผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อรายรับและรายจ่ายรัฐบาลด้วยว่ามีขนาดเท่าใด เพื่อที่จะได้นำมาศึกษาประกอบกันถึงผลที่มีต่อระบบงบประมาณของประเทศไทยต่อไป

การวิเคราะห์ทางด้านผลของปริมาณเงินในอันที่จะสร้างแรงกดดันต่อภาวะเงินเฟ้อนั้น พบว่าถึงแม้รัฐบาลจะยังคงใช้นโยบายการคลังสมดุลก็ตาม แต่ปริมาณเงินก็ยังคงมีการเพิ่มขึ้นได้จากการเพิ่มขึ้นของ การเปลี่ยนแปลงในเงินสดสำรองระหว่างประเทศรวมกับการเปลี่ยนแปลงในสินเชื่อที่ธนาคารกลางให้แก่ธนาคารพาณิชย์และปริมาณของฐานเงินในอดีต โดยผลของรายจ่ายรัฐบาลจะกระทบต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินในสัดส่วนที่น้อยกว่าผลกระทบข้างต้น และถ้าหากปีใดก็ตามที่สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ก็จะทำให้รายรับที่ได้ในปีนั้นมีขนาดที่น้อยกว่าที่ประมาณการเอาไว้ ดังนั้นถึงแม้ว่ารัฐบาลจะเริ่มต้นโดยการใช้นโยบายสมดุลก็ตาม แต่ก็ก็จะเกิดการขาดดุลทางการคลังได้ (การขาดดุลเกิดจากการขาดดุลโดยไม่ตั้งใจ) อันจะเป็นการส่งผลให้ปริมาณเงินมีการเพิ่มขึ้นได้ เพราะรัฐบาลจะอาจจะทำการชดเชยการขาดดุลดังกล่าวโดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารกลาง ปริมาณเงินก็จะเพิ่มขึ้น รัฐบาลจึงควรที่จะคำนึงถึงสภาวะดังกล่าวด้วย เนื่องจากถึงแม้ว่าการปรับตัวของรายรับรัฐบาลต่อภาวะเงินเฟ้อจะรวดเร็วกว่ารายจ่ายรัฐบาลก็ตาม แต่การที่เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นนั้น ไม่สามารถที่จะพิจารณาแต่เพียงผลที่จะเกิดขึ้นต่อฐานะ

หรือนโยบายทางการคลังเท่านั้น หากแต่ยังต้องตระหนักถึงผลที่จะเกิดต่อสวัสดิการของประชาชนด้วย เพราะภาวะเงินเฟ้อจะก่อให้เกิดการลดลงของรายได้ที่แท้จริงของประชาชน จนอาจจะทำให้มีการเรียกร้องขอเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรือเงินเดือนได้ (ถึงแม้ว่าจะเพิ่มขึ้นน้อยกว่าระดับราคาก็ตาม) ซึ่งจากการศึกษาได้พบว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและรายได้จะส่งผลต่อระดับราคาเช่นกัน โดยเฉพาะอัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนนั้นจะยิ่งส่งผลต่อระดับราคาเป็นอันมากซึ่งเกิดจากการเรียกร้องขอเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรือเงินเดือนดังกล่าว ดังนั้นรัฐบาลจึงควรที่จะใช้นโยบายการเงินและการคลังแบบบังใจ (Discretionary Policy) ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับผลของการศึกษาดังกล่าวด้วย และสิ่งที่จะต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมอีกส่วนหนึ่งก็คือ การเปลี่ยนแปลงในเงินสต็อกสำรองระหว่างประเทศรวมกับการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อที่ธนาคารกลางให้แก่ธนาคารพาณิชย์และปริมาณของฐานเงินในช่วงก่อน ที่ส่งผลต่อปริมาณเงินนั้น ยังไม่สามารถที่จะบอกได้อย่างชัดเจนว่า ปริมาณเงินสต็อกสำรองระหว่างประเทศ ปริมาณสินเชื่อที่ธนาคารกลางให้กับธนาคารพาณิชย์ และปริมาณของฐานเงินในช่วงก่อน ตัวแปรใดจะส่งผลต่อปริมาณเงินมากที่สุด ซึ่งน่าจะได้ทำการศึกษาต่อไป

นอกจากนี้ผลจากการวิเคราะห์การปรับตัวของรายรับและรายจ่ายรัฐบาลต่อภาวะเงินเฟ้อ ได้ชี้ให้เห็นว่ารายจ่ายของรัฐบาลมีลักษณะที่ค่อนข้างจะคงที่ เนื่องจากมีการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อค่อนข้างต่ำ ประกอบกับค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายต่อรายได้ประชาชาติก็มีค่าน้อยกว่า 1 ดังนั้นจึงส่งผลให้รายจ่ายที่ตั้งไว้ (Planned Government Expenditure) มีค่าที่ใกล้เคียงกับรายจ่ายจริงที่เกิดขึ้น (Actual Government Expenditure) รายจ่ายของรัฐบาลจึงไม่เป็นตัวแปรที่สำคัญมากนักในกระบวนการงบประมาณของไทย ซึ่งแตกต่างจากลักษณะของรายรับรัฐบาล เนื่องจากในการศึกษาพบว่ารายรับของรัฐบาลมีการปรับตัวต่อสภาวะเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี เพราะรายรับของรัฐบาลมีการปรับตัวต่อภาวะเงินเฟ้อค่อนข้างเร็ว และค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ประชาชาติก็มีค่าสูงด้วย ดังนั้นถ้าหากเศรษฐกิจอยู่ในช่วงขาลงก็จะทำให้รายรับที่ประมาณการไว้มีขนาดที่มากกว่ารายรับที่จัดเก็บได้จริง แต่ถ้าหากเศรษฐกิจอยู่ในช่วงขาขึ้นก็จะทำให้รายรับที่ประมาณการไว้มีขนาดที่น้อยกว่ารายรับที่จัดเก็บได้จริง ขนาดของตุลการคลังก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามการประมาณการรายรับของรัฐบาล ดังนั้นเมื่อได้ผลจากการศึกษาดังกล่าว รัฐบาลจึงสมควรที่จะเปลี่ยนวิธีการประมาณการรายรับจากเดิมที่ใช้ Backward Looking มาเป็นวิธี Forward Looking ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลสามารถที่จะดำเนินนโยบายการคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะได้เน้นถึงความสำคัญของรายรับและรายจ่ายรัฐบาล ในอันที่จะช่วยรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการแทรกแซงของรัฐบาลจะต้องมีหลักการ และเหตุผลอยู่บนความมีประสิทธิภาพต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้นการวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นแนวทางดังกล่าว โดยเฉพาะการใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นไม่ควรที่จะใช้จ่ายให้ครบตามจำนวนของงบประมาณที่ได้รับมาเท่านั้น ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากความกลัวที่ว่าถ้าหากใช้ไม่หมดแล้วจะต้องนำงบประมาณที่เหลือในส่วนนั้นคืนกลับไป และในปีต่อๆ ไปอาจจะได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยลง อันเป็นการดำเนินการที่ไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายของรายจ่ายที่แท้จริง โดยควรที่จะมีการกำหนดเป้าหมายของการใช้จ่ายให้มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างแท้จริง และในส่วนของรายรับจากภาษีอากรนั้น หลักใหญ่ๆ คือ การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีให้มากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย